

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.26.1.2023

**Pan
Krzysztof Woś
Prezes
Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie**

Państwowe Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.18.2024
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 23 lutego 2024 r.

P/23/041 – „Realizacja działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód w Polsce”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu ¹ , ul. Norwida 34, 50-950 Wrocław.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ² . Dariusz Karkos, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu ³ .
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie działań na rzecz utrzymania dobrego stanu wód lub jego poprawy, w tym osiągnięcia celów środowiskowych dla wód. 2. Prowadzenie działań na rzecz utrzymania dobrego stanu wód lub jego poprawy, w tym osiągnięcia celów środowiskowych dla wód.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia kontroli ⁴ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Magdalena Barzęc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/124/2023 z 31 lipca 2023 r. 2. Joanna Marczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/123/2023 z 31 lipca 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str. 1-4, 83-84, 129-134 [plik nr 4])

¹ Dalej: RZGW we Wrocławiu.

² Od 31 sierpnia 2022 r., a od 17 sierpnia 2022 r. do 30 sierpnia 2022 r. jako pełniący obowiązki Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Wcześniej: Przemysław Dąca od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r., Mariusz Gajda – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska powołany na funkcję Pełnomocnika ds. Organizacji Wód Polski od 2 do 16 stycznia 2018 r.

³ Dalej: Dyrektor RZGW we Wrocławiu. Od 11 marca 2023 r. Wcześniej: Mariusz Przybylski od 9 sierpnia 2019 r. do 10 marca 2023 r., Mateusz Surowski od 19 lutego 2018 r. do 8 sierpnia 2019 r., Teresa Szczerba od 2 stycznia 2018 r. do 18 lutego 2018 r.

⁴ Tj. do 31 października 2023 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W RZGW we Wrocławiu zaplanowano działania na rzecz utrzymania dobrego stanu wód lub jego poprawy, w tym osiągnięcia celów środowiskowych dla wód. RZGW we Wrocławiu rzetelnie sporządzał dokumenty potwierdzające zgodność inwestycji lub działań z celami środowiskowymi⁷. W badanym okresie wydano 341 deklaracji, w tym dwie dotyczące inwestycji, których koszty kwalifikowane przekraczały kwoty wskazane w art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.⁸. Obie deklaracje zostały wydane w wyniku zastosowania procedury zgodnej z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie⁹ i podpisane przez upoważnionego Zastępcę Dyrektora RZGW we Wrocławiu. Ze względu na trwające w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej PGW WP prace nad przygotowaniem jednolitych wytycznych dotyczących identyfikacji ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych, w okresie objętym kontrolą RZGW we Wrocławiu nie zidentyfikował i nie stworzył planu odbudowy tych ekosystemów na podstawie art. 240 ust. 3 pkt 17 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne¹⁰.

W badanym okresie nie było konieczności stosowania art. 425 Prawa wodnego oraz przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie rodzajów inwestycji i działań, które wymagają uzyskania oceny wodnoprawnej¹¹, gdyż w przypadku realizowanych przez RZGW we Wrocławiu działań, zgodnie z przepisami obowiązującymi w okresach uzyskiwania stosownych decyzji oraz zgód¹², takie oceny nie były wymagane. W związku z tym nie występowało do ministra właściwego w sprawach gospodarki wodnej o uzyskanie ocen wodnoprawnych dla realizowanych zadań.

Ponadto nie wszystkie działania na rzecz utrzymania dobrego stanu wód lub jego poprawy, w tym osiągnięcia celów środowiskowych dla wód, były prowadzone prawidłowo. RZGW we Wrocławiu w okresie objętym kontrolą realizował, zgodnie z załącznikiem nr 1 do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju¹³, katalog działań krajowych, zadania kontrolne wyszczególnione w tym załączniku, wynikające z art. 11 ust. 3 lit. e Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej¹⁴. Kontrole dotyczyły m.in. poboru powierzchniowych i podziemnych wód słodkich i piętrzenia słodkich wód powierzchniowych, w tym prowadzenia rejestru lub rejestrów poboru wody oraz obowiązku uprzedniego uzyskania zezwolenia na pobór lub piętrzenie wód.

Jednakże w obszarze tym stwierdzono nieprawidłowości polegające na: [1] niezrealizowaniu lub [2] zrealizowaniu po wyznaczonym terminie zadań w ramach trzech działań zaplanowanych w aPWŚK; ponadto [3] nieterminowym,

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dalej: Deklaracje.

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r., str. 320, ze zm.). Dalej także: rozporządzenie PE.

⁹ Dalej: PGW WP.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, ze zm. Dalej: Prawo wodne.

¹¹ Dz. U. poz. 1752. Dalej: rozporządzenie w sprawie rodzajów inwestycji.

¹² Lata 2013-2016.

¹³ Dalej: aPWŚK.

¹⁴ Dz. U. UE L 327 z 22 grudnia 2000 r., str. 1, ze zm. Dalej: RDW.

tj. po upływie trzech lat od dnia ogłoszenia Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Odry¹⁵, rozpoczęciu realizacji trzech działań.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie działań na rzecz utrzymania dobrego stanu wód lub jego poprawy, w tym osiągnięcia celów środowiskowych dla wód

Opis stanu faktycznego

1.1. RZGW we Wrocławiu wydając deklaracje stosował przepisy prawa¹⁷ opisujące przede wszystkim warunki wydawania ww. dokumentów, wzory wydawanych dokumentów oraz wytyczne PGW WP, w tym wzór wniosku o wydanie deklaracji¹⁸. Wzory wydawanych dokumentów obowiązywały we wszystkich trybach wydawania dokumentów potwierdzających zgodność inwestycji/działania z celami środowiskowymi.

W latach 2018-2023 (do 31 lipca) RZGW we Wrocławiu wydał łącznie 341 deklaracji, w tym 87 w 2018 r., 115 w 2019 r., 66 w 2020 r., 37 w 2021 r., 26 w 2022 r. oraz 10 do 31 lipca 2023 r. I tak:

- 332 deklaracje wydano na podstawie porozumienia Ministra Inwestycji i Rozwoju z Ministrem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie wydawania dokumentu potwierdzającego zgodność z celami środowiskowymi dla projektów niebędących projektami dużymi w rozumieniu rozporządzenia 1303/2013;
- siedem deklaracji wydano dla projektów objętych procedurą pozyskiwania środków w ramach instrumentu finansowego Łącząc Europę (*Connecting Europe Facility* – CEF);
- dwie deklaracje wydano w stosunku do inwestycji¹⁹, których koszty kwalifikowane przekraczały kwoty wskazane w art. 100 rozporządzenia PE²⁰. Obie deklaracje,

¹⁵ Wprowadzonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. poz. 1967).

¹⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁷ Art. 439, 440a Prawa wodnego; załącznik nr II do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207 z dnia 20 stycznia 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdania z postępów, formatu dokumentu służącego przekazywaniu informacji na temat dużych projektów, wzorów wspólnego planu działania, sprawozdań z wdrażania w ramach celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia", deklaracji zarządczej, strategii audytu, opinii audytowej i rocznego sprawozdania z kontroli oraz metodyki przeprowadzania analizy kosztów i korzyści, a także zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdań z wdrażania w ramach celu "Europejska współpraca terytorialna" (Dz. Urz. UE L 38 z 13 lutego 2015 r., str. 1, ze zm.); Porozumienie zawarte w dniu 13 lipca 2018 r. pomiędzy Ministrem Inwestycji i Rozwoju a Ministrem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej dotyczące umożliwienia Wnioskodawcom, ubiegającym się o przyznanie środków pomocowych Unii Europejskiej w perspektywie UE na lata 2014-2020, uzyskiwania dokumentu właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną potwierdzającego, że projekt nie pogarsza stanu jednolitych części wód, ani nie uniemożliwia osiągnięcia dobrego stanu wód lub ich dobrego potencjału, również dla projektów niebędących projektami dużymi w rozumieniu art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013.

¹⁸ Potwierdzenie zgodności z celami środowiskowymi (wody.gov.pl).

¹⁹ Dotyczących: [1] inwestycji Polskich Kolei Państwowych Polskie Linie Kolejowe (dalej: PKP PLK) – *Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami – Etap III* (wniosek o wydanie deklaracji złożono 11 maja 2022 r.); [2] inwestycji PKP PLK – *Budowa Infrastruktury systemu EKTMS/GSM-R na liniach kolejowych PKP S.A. w ramach NPV* (wniosek o wydanie deklaracji złożono 3 października 2022 r.).

²⁰ O przekroczeniu przez koszty kwalifikowane ww. inwestycji kwoty wskazanej w art. 100 rozporządzenia PE świadczyły zawarte we wnioskach oświadczenia inwestorów, przy czym nie zawierały one informacji o dokładnych kwotach inwestycji lub ich kosztach kwalifikowanych.

w wyniku złożenia wniosków na wzorach wynikających z wytycznych PGW WP, zostały wydane na wzorach wynikających z ww. regulacji oraz podpisane przez upoważnionego Zastępcę Dyrektora RZGW we Wrocławiu.

(akta kontroli: tom I, str. 48-51, 53-54 [pliki nr 1-16], 60, 73-79)

1.2. Ogółem RZGW we Wrocławiu na lata 2018-2023 (do 31 lipca) zaplanował 28 inwestycji związanych z utrzymaniem wód (lub poprawy ich stanu), w tym obwałowań, obszaru międzywala oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa. Według stanu na 31 lipca 2023 r. zrealizowano siedem zadań, w toku było 12 zadań, nie rozpoczęto realizacji siedmiu zadań, zrezygnowano z realizacji dwóch zadań. W celu osiągnięcia celów środowiskowych, w ramach realizacji ww. inwestycji zaplanowano: wykonanie urządzeń wodnych, regulację wód, zabudowę potoków górskich, kształtowanie nowych koryt cieków naturalnych oraz zmiany ukształtowania terenu na gruntach przylegających do wód, mające wpływ na warunki przepływu wód. Jedenaście spośród realizowanych inwestycji wpisano do rozporządzenia IaPGW lub IIaPGW²¹. Na realizację ww. zadań inwestycyjnych planowano wydatki ogółem w wysokości 5 192 388 815,15 zł, z czego zrealizowano 2 554 395 340,93 zł, tj. 49,2%.

W latach 2018-2023 planowano do realizacji 3 875 działań utrzymaniowych, odpowiednio 663 – w 2018 r., 976 – w 2019 r., 425 – w 2020 r., 503 – w 2021 r., 765 – w 2022 r. i 543 do 31 lipca 2023 r. Spośród planowanych działań 830 było w toku (w poszczególnych latach odpowiednio 94, 51, 66, 54, 48 i 517), 2 480 zostało zrealizowane (w poszczególnych latach odpowiednio 498, 751, 315, 366, 524 i 26). Z realizacji 565 działań²² zrezygnowano (w poszczególnych latach odpowiednio 72, 174, 43, 83 i 193). Kwota planowanych wydatków wyniosła 289 687 351,09 zł, wykonano 208 382 536,21 zł, tj. 71,9%.

(akta kontroli: tom I, str. 5-47 [pliki 543-588], 48, 89-100 [pliki 2-101], 103-114, 129-134 [pliki 5-12])

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że w przedmiotowych zadaniach nie było działań, które kwalifikowałyby się do uzyskania oceny wodnoprawnej, o której mowa w rozporządzeniu w sprawie rodzajów inwestycji. W związku z tym w kontrolowanym okresie nie występowało do ministra właściwego w sprawach gospodarki wodnej z wnioskiem o uzyskanie oceny wodnoprawnej dla zadań z art. 227 ust. 3 Prawa wodnego ujętych w *Programie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną w latach 2018-2023*

(akta kontroli: tom I, str. 85)

²¹ [1] Nawodnienie Lasów Łęgowych „Wykonanie robót budowlanych poniżej Stopnia Wodnego Malczyce zgodnie z decyzją nr I-H-116/15”; [2] Cofka Malczyce; [3] Przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki Nysy Kłodzkiej, Białej Głucholaskiej i Dzikiej Orlicy; [4] Budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze w km 300+00; [5] Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem miasta Kłodzka, w tym: 2A.1/1 Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego rzeka Nysa Kłodzka w miejscowości Boboszków, 2A.1/2 Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego na potoku Goworówka miejscowość Roztoki Bystrzyckie, 2A.2/2 Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego rzeka Bystrzyca Dusznicka w miejscowości Szalejów, 2A.2/1 Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego rzeka Bystrzyca Dusznicka w miejscowości Krosnowice; [6] 1B1/1(a) Odbudowa zabudowy regulacyjnej rzeki Odry - przystosowanie do III klasy drogi wodnej, na odcinku od miejscowości Ścinawa do ujścia Nysy Łużyckiej – ETAP II; [7] 1B.6 Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól i obszarów poniżej miasta Krosno Odrzańskie, 1B.6/1 Nowa Sól etap I i II; [8] 1B.6 Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól i obszarów poniżej miasta Krosno Odrzańskie, 1B.6/2 Wężyńska-Chlebowo; [9] 2B Ochrona przed powodzią kotliny Nysy Kłodzkiej, 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej: Kłodzko, Bystrzyca Kłodzka, Długopole Zdrój, Międzyzlesie; [10] 2B Ochrona przed powodzią kotliny Nysy Kłodzkiej, 2B.2/1 Ochrona przeciwpowodziowa miast wzdłuż rzeki Białej Łądeckiej: Stronie Śląskie, Łądek Zdrój; [11] 2B Ochrona przed powodzią kotliny Nysy Kłodzkiej, 2B.2/2a Ochrona przeciwpowodziowa miast wzdłuż rzeki Bystrzycy Dusznickiej: Polanica Zdrój, Szczytna- Kamienny Potok, 2B.2/2b Ochrona przeciwpowodziowa miast wzdłuż rzeki Bystrzycy Dusznickiej: Szczytna- Bystrzyca Dusznicka, Duszniki Zdrój.

²² W latach 2018-2022.

Badanie próby dziewięciu wybranych inwestycji oraz 10 działań potwierdziło, że uzyskanie oceny wodnoprawnej w badanych przypadkach nie było wymagane. W przypadku inwestycji nie występowało o wydanie oceny wodnoprawnej do właściwego ministra, ponieważ w okresie uzyskiwania stosownych decyzji oraz zgód (lata 2013-2016) taka ocena nie była wymagana. Dopiero Prawo wodne (z dnia 20 lipca 2017 r.) wprowadziło zmiany w zakresie ograniczeń korzystania z wód, które są realizowane w ramach tzw. zgód wodnoprawnych, tj. pozwolenia wodnoprawnego, zgłoszenia wodnoprawnego i oceny wodnoprawnej. Z kolei w przypadku pozostałych zbadanych działań nie występowało o uzyskanie oceny wodnoprawnej, ponieważ zadania nie obejmowały swym zakresem prac, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie rodzajów inwestycji, tj. działań z art. 227 ust. 3 Prawa wodnego, czyli usuwania namulów i rumoszu w ramach udrażniania śródlądowych wód powierzchniowych na długości nie mniejszej niż 1000 m lub na powierzchni nie mniejszej niż 10 000 m².

(akta kontroli: tom I, str. 5-47 [pliki 543-588], 48, 89-100 [pliki 2-101], 103-114, 129-134 [pliki 5-12])

1.3. W ramach działań z zakresu utrzymania śródlądowych dróg wodnych RZGW we Wrocławiu, w okresie objętym kontrolą, planowało zrealizowanie 10 zadań inwestycyjnych. Ostatecznie zrezygnowano z realizacji dwóch zadań, w toku było pięć zadań, zrealizowano trzy zadania. W celu osiągnięcia celów środowiskowych w ramach realizacji ww. inwestycji zaplanowano: wykonanie urządzeń wodnych, regulację wód oraz zabudowę potoków górskich. Trzy spośród realizowanych inwestycji zostały wpisane do rozporządzenia IaPGW lub IIaPGW²³. Na realizację ww. zadań planowano wydatki w wysokości 4 930 466 522,02 zł, z czego zrealizowano 1 549 142 864,48 zł, tj. 31,4%.

W latach 2018-2023 planowano do realizacji 106 działań utrzymaniowych w zakresie dotyczącym śródlądowych dróg wodnych. Spośród planowanych działań 36 było w toku, 47 zrealizowano, z realizacji 23 zrezygnowano.

(akta kontroli: tom I, str. 5-47 [pliki 543-588], 48, 89-100 [pliki 2-101], 103-114, 129-134 [pliki 5-12])

Badanie próby pięciu wybranych inwestycji z zakresu utrzymania śródlądowych dróg wodnych wykazało, że uzyskanie oceny wodnoprawnej w tych przypadkach nie było wymagane. W związku z powyższym nie występowało, na podstawie art. 425 Prawa wodnego oraz rozporządzenia w sprawie rodzajów inwestycji, z wnioskiem do ministra właściwego w sprawach gospodarki wodnej o uzyskanie oceny wodnoprawnej.

(akta kontroli: tom I, str. 5-47 [pliki 543-588], 48, 89-100 [pliki 2-101], 103-114, 129-134 [pliki 5-12])

1.4. RZGW we Wrocławiu nie posiadał informacji dotyczących ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych. W związku z tym nie stworzył planu ich odbudowy (w stosunku do każdego zdegradowanego ekosystemu), tym samym nie realizował w okresie kontrolowanym zadania ustawowego, o którym mowa w art. 240 ust. 3 pkt 17 Prawa wodnego.

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że prace związane z wyznaczeniem ekosystemów wodnych zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych nie mogły być sfinalizowane z uwagi na konieczność dołączenia ich do aktualnego cyklu planistycznego, który przewidywał weryfikację jednolitych części wód, jako podstawowych jednostek do osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto wskazał, że: »Aktualne plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy z analizą presji i badaniami monitoringowymi stanowią podstawowy dokument planistyczny dla potrzeb wyznaczania ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych. (...) Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie, jako organ

²³ [1] Cofka Malczyce; [2] Budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze w km 300+00; [3] 1B1/1(a) Odbudowa zabudowy regulacyjnej rzeki Odry - przystosowanie do III klasy drogi wodnej, na odcinku od miejscowości Ścinawa do ujścia Nysy Łużyckiej – ETAP II.

sprawujący nadzór na planowaniem i realizacją przedsięwzięć związanych z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych (zgodnie z art. 240 ust. 2 pkt 15 ustawy Prawo wodne), mając na uwadze konieczność zapewnienia spójności i jednorodności w podejściu metodycznym do wyznaczania ww. ekosystemów na poziomie całego kraju, podjął decyzje o przygotowaniu jednolitych wytycznych dla tego zadania obejmujących obszar całego kraju. Obecnie w KZGW dobiegają prace nad opracowaniem szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia (OPZ). Prace były prowadzone we współpracy z wszystkimi rzgw. Jak wynika z projektu ww. OPZ, przewidywany termin zakończenia realizacji ostatniego etapu tego zadania: do 31 stycznia 2025 r.»

(akta kontroli: tom I, str. 51-52)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

RZGW we Wrocławiu rzetelnie sporządzał dokumenty potwierdzające zgodność inwestycji lub działań z celami środowiskowymi. Nie występowało do ministra właściwego w sprawach gospodarki wodnej o uzyskanie ocen wodnoprawnych dla realizowanych zadań, gdyż stosownie do obowiązujących przepisów prawa, w okresach uzyskiwania stosownych decyzji oraz zgód (lata 2013-2016) takie oceny nie były wymagane.

RZGW we Wrocławiu nie zidentyfikował ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych i nie opracował planów ich odbudowy na podstawie art. 240 ust. 3 pkt 17 Prawa wodnego, ze względu na trwające w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej PGW WP prace nad przygotowaniem jednolitych wytycznych dla tego zadania obejmujących obszar całego kraju.

OBSZAR

2. Prowadzenie działań na rzecz utrzymania dobrego stanu wód lub jego poprawy, w tym osiągnięcia celów środowiskowych dla wód

Opis stanu
faktycznego

2.1. Podział odpowiedzialności za realizację, między innymi działań wyszczególnionych w aPWŚK, wynikał bezpośrednio z art. 240 Prawa wodnego, w którym zostały określone kompetencje w zakresie wykonywania zadań przez poszczególne jednostki PGW WP, w tym RZGW we Wrocławiu i Zarządy Zlewni.

W RZGW we Wrocławiu dokumentem regulującym podział kompetencji i odpowiedzialności za realizację zadań będących w kompetencji RZGW we Wrocławiu był Regulamin Organizacyjny PGW WP²⁴.

Zgodnie z obowiązującym Regulaminem Organizacyjnym, w RZGW we Wrocławiu za realizację w części m.in. zadań z aPWŚK odpowiedzialne były następujące komórki organizacyjne:

- § 61 ust. 10 pkt 2, Wydział Planowania w Gospodarowaniu Wodami – identyfikacja znaczących oddziaływań antropogenicznych i ocena ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- § 61 ust. 10 pkt 11, Wydział Planowania w Gospodarowaniu Wodami – przygotowanie wniosków o ustanowienie obszaru ochronnego (zbiornika wód podziemnych lub zbiornika wód powierzchniowych) w drodze aktu prawa miejscowego wydanego przez wojewodę;
- § 61 ust. 2 pkt 4, Wydział Koordynacji Inwestycji – weryfikacja planowanych zadań inwestycyjnych pod kątem zgodności z dokumentami planistycznymi

²⁴ Dalej: Regulamin Organizacyjny.

w gospodarowaniu wodami, w szczególności Planami Gospodarowania Wodami (PGW) i Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) oraz ich aktualizacjami;

- § 61 ust. 3 pkt 4, Wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji – weryfikacja planowanych zadań utrzymaniowych pod kątem zgodności z dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami, w szczególności Planami Utrzymania Wód;
- § 61 ust. 7 pkt 2 Wydział Kontroli Gospodarowania Wodami – przygotowywanie planów kontroli gospodarowania wodami;
- § 61 ust. 11 pkt 2 Wydział Zarządzania Środowiskiem – udział w procesie aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

W zakresie dotyczącym zadań Zarządów Zlewni:

- Dział Zgód Wodnoprawnych: w zw. z art. 416 Prawa wodnego – dokonywanie przeglądów pozwoleń wodnoprawnych (§ 64 ust. 7 pkt 1 – prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach o udzielenie zgód wodnoprawnych, z wyłączeniem spraw będących w zakresie właściwości innych pionów; oraz § 64 ust. 7 pkt 3 – prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących stref ochrony bezpośredniej ujęć wody);
- Dział Inwestycji: § 64 ust. 1 pkt 1 – programowanie, planowanie inwestycji wodnych w układzie rocznym i wieloletnim i prowadzenie inwestycji z zakresu gospodarki wodnej;
- Dział Zarządzania Środowiskiem: § 64 ust. 9 pkt 1 – realizacja i współdziałanie w realizacji działań służących prowadzeniu zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym osiągnięciu celów środowiskowych określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych; § 64 ust. 9 pkt 2 – współpraca w planowaniu przedsięwzięć związanych z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych oraz realizacja przedsięwzięć związanych z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych oraz współdziałanie w tym zakresie z właściwymi organami i podmiotami;
- Dział Utrzymania: § 64 ust. 2 pkt 1 – opracowywanie programów, planów wieloletnich i rocznych oraz realizacja zadań w zakresie utrzymania.

(akta kontroli: tom I, str. 129-134 [pliki 16-18])

a) RZGW we Wrocławiu (funkcjonujący w stanie prawnym obowiązującym do 31 grudnia 2017 r., tj. przed utworzeniem PGW WP) zrealizował obowiązek wskazany w aPWŚK i opracował akty prawa miejscowego wspomagające osiągnięcie celów środowiskowych, tj.:

- nr 9/2016 z 14 lipca 2016 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Odry²⁵;
- nr 11/2016 z 16 września 2016 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Izery²⁶;
- nr 12/2016 z 16 września 2016 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Orlicy²⁷;

²⁵ Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 3675, Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2016 r. poz. 1597, Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2016 r. poz. 1621, Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2016 r. poz. 4679, Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2016 r. poz. 4046.

²⁶ Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 4294.

²⁷ Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 4295.

- nr 13/2016 z 16 września 2016 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Morawy²⁸;
- nr 14/2016 z 16 września 2016 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Metuje²⁹;
- oraz nr 15/2016 z 16 września 2016 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Łaby i Ostrożnicy (Upa)³⁰.

(akta kontroli: tom I, str. 5-46 [pliki nr 37-42], 80-82)

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że w okresie 2018-2023 nie były weryfikowane ustanowione przez Dyrektora RZGW we Wrocławiu w 2016 roku rozporządzenia, będące aktami prawa miejscowego, w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionów wodnych: Środkowej Odry, Izery, Orlicy, Morawy, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa). Zgodnie z art. 565 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie poprzednio obowiązującego Prawa wodnego, zachowały moc do 22 grudnia 2021 r. i, zgodnie z postanowieniami wskazanego przepisu, mogły być zmieniane. Jednakże dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej PGW WP wraz z wejściem w życie ustawy z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, utracili do tej czynności delegację prawną określoną w art. 120 ust. 1 i art. 92 ust. 3 pkt 2 w poprzednio obowiązującej ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne.

(akta kontroli: tom I, str. 63)

b) Dyrektor RZGW we Wrocławiu nie prowadził postępowań (jako organ I instancji) w sprawie wydania pozwoleń wodnoprawnych związanych z rzutem wody ze stawów hodowlanych, gdyż nie wystąpiły przypadki, o których mowa w art. 397 Prawa wodnego, określające właściwość organów w sprawie zgód wodnoprawnych.

W RZGW we Wrocławiu wydano jedno pozwolenie wodnoprawne dotyczące stawów hodowlanych dotyczące: [1] szczególnego korzystania z wód, polegające na użytkowaniu wody w stawach i rowach, obejmujące: podniesienie wody w rowie, za pomocą zastawki; pobór wody z rowu R-U8 poprzez przelew boczny; zatrzymanie wody w stawie retencyjno-przelewowym; odprowadzanie nadmiaru wody ze stawu retencyjno-przelewowego do rowu R-U7 i pobór wody ze stawu retencyjno-przelewowego oraz [2] usługi wodnej polegającej na odprowadzaniu do urządzenia wodnego, tj. rowu R-U7, ścieków przemysłowych pochodzących z myjni sprzętu rolniczego. Postępowanie zakończono udzieleniem decyzji – pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód, obejmujące użytkowanie wody w stawach i rowach, dla potrzeb mycia sprzętu rolniczego oraz do wykonywania oprysków³¹.

(akta kontroli: tom I, str. 5-46 [pliki nr 43-54])

c) W 2017 r. w ramach koordynowanego przez KZGW projektu aPWŚK zostało zrealizowane zadanie: "Identyfikacja presji w regionach wodnych i na obszarach dorzeczy", którego część I obejmowała utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych. Odbiór zadania nastąpił 14 grudnia 2017 r., baza danych była wykorzystywana.

(akta kontroli: tom I, str. 5-47 [plik 35])

d) RZGW we Wrocławiu realizował, zgodnie z załącznikiem nr 1 do aPWŚK działania kontrolne, wynikające z art. 11 ust. 3 lit. e RDW. RZGW we Wrocławiu nie realizował działań kontrolnych wynikających z załącznika nr 2 do aPWŚK, gdyż w przedmiotowym załączniku działania polegające na przeprowadzaniu kontroli przez

²⁸ Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 4296.

²⁹ Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 4297.

³⁰ Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 4298.

³¹ Decyzja nr 2/2023 z dnia 12 stycznia 2023 r., znak: WR.RUZ.4210.280.2021.UŁ.

RZGW we Wrocławiu w poszczególnych JCW³², znajdujących się na obszarze jego terytorialnej właściwości nie zostały przypisane dla RZGW we Wrocławiu³³. Działania te zostały przypisane innym jednostkom, takim jak m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, gminy, prowadzący działalność rolniczą na OSN³⁴.

Ogółem RZGW we Wrocławiu przeprowadził 152 kontrole gospodarowania wodami na obszarze poszczególnych JCW zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych dla nich określonych, z czego 19 w 2018 r., siedem w 2019 r., 18 w 2020 r., 27 w 2021 r., 55 w 2022 r. oraz 26 do 31 lipca 2023 r. Kontrole dotyczyły między innymi kontroli gospodarowania wodami, kontroli przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska, obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, osiągnięcia celów środowiskowych w zakresie dobrego stanu ekologicznego, możliwości migracji organizmów, dobrego potencjału ekologicznego, dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych i podziemnych, dobrego stanu ilościowego wód podziemnych.

Kontrole zostały przeprowadzone w podmiotach prywatnych i publicznych (samorządowych) zlokalizowanych na terenie właściwości terytorialnej RZGW we Wrocławiu³⁵. Spośród 152 przeprowadzonych kontroli w 67 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, polegające między innymi na: braku pozwoleń wodnoprawnych, nie przeprowadzaniu konserwacji budowli piętrząco-zrzutowej, nie przestrzeganiu warunków posiadanego pozwolenia wodnoprawnego, braku pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do rzeki, braku prowadzenia książek eksploatacji ujęć wód powierzchniowych, odprowadzaniu zanieczyszczonych ścieków przemysłowych do rowu, przekraczaniu dopuszczalnych zawartości fosforu w odprowadzanych ściekach, niezapewnieniu stałego minimalnego przepływu nienaruszalnego w rzece, nie przeprowadzaniu badań jakości odprowadzanych ścieków, nie przeprowadzaniu prac utrzymaniowych urządzeń służących do oczyszczania i odprowadzania ścieków, nie prowadzeniu pomiarów ilości odprowadzanych ścieków, w oparciu o wskazania ilości pobieranej wody na podstawie zainstalowanego wodomierza, nie wykonywaniu badań jakości oczyszczonych ścieków odprowadzanych do cieku zgodnie z częstotliwością określoną w pozwoleniu wodnoprawnym i w regularnych odstępach czasu, nie przekazywaniu wyników prowadzonych pomiarów ilości i jakości odprowadzanych ścieków do cieku w zakresie określonym w pozwoleniu wodnoprawnym do organu właściwego w sprawach pozwoleń wodnoprawnych w terminie do 1 marca każdego roku za rok poprzedni, nie przekazywaniu badań jakości ścieków oraz zestawień ilości pobranej wody, która jest jednoznaczna z ilością powstających ścieków, w okresie obowiązywania aktualnego pozwolenia wodnoprawnego do Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami RZGW we Wrocławiu.

(akta kontroli: tom I, str. 5-47 [pliki 73-542], 102, 129)

e) W aPWŚK, do RZGW we Wrocławiu przypisano do realizacji niżej wyszczególnione działania, a w ramach nich zadania. Część działań, zakończonych przed 31 grudnia 2017 r. była realizowana przez RZGW we Wrocławiu, działający wówczas na podstawie ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.³⁶, przed wejściem w życie Prawa wodnego (z dnia 20 lipca 2017 r.).

³² Jednolita część wód.

³³ Wyszczególnione w załączniku nr 1 do aPWŚK działania dotyczyły kontroli poboru powierzchniowych i podziemnych wód słodkich i piętrzenia słodkich wód powierzchniowych, w tym prowadzenia rejestru lub rejestrów poboru wody i obowiązku uprzedniego uzyskania zezwolenia na pobór lub piętrzenie wód.

³⁴ Obszary Szczególnie Narażone.

³⁵ Między innymi w zakładach wodociągów i kanalizacji, urzędach gmin i miast, zarządach dróg powiatowych, oczyszczalniach ścieków, uzdrowiskach, elektrowniach wodnych oraz w gospodarstwach rolnych.

³⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1121.

Terminowość realizacji poszczególnych działań przedstawiała się następująco:

- 1) Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu:
 - a) ustalenia przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu wód z uwagi na stan chemiczny, fizyko-chemiczny oraz w zlewniach: Nysy Łużyckiej, Obrzycy, Przyodrze – zrealizowane terminowo³⁷;
 - b) zaplanowania działań ukierunkowanych na redukcję fosforu – zrealizowane terminowo³⁸.
- 2) Działania dotyczące potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiorników wód śródlądowych nr 306 (Zbiornik Wschowa) i 315 (Zbiornik Chocianów – Gozdnicza), w tym:
 - a) opracowanie dokumentacji – zrealizowane terminowo³⁹;
 - b) opracowanie projektu rozporządzenia – zrealizowane terminowo⁴⁰;
 - c) wydanie rozporządzenia – zrealizowane przez inny podmiot⁴¹.
- 3) Przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z:
 - a) poborem wód powierzchniowych – zrealizowane po założonym terminie⁴²;
 - b) poborem wód podziemnych – w toku, mimo że w aPWŚK jako termin zakończenia wskazano 31 grudnia 2021 r.,
co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
- 4) Budowa przepławki, przywrócenie drożności odcinków rzek / Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb, w tym 16 zadań⁴³, tj. trzy zakończone terminowo⁴⁴; siedem

³⁷ Zrealizowane do 30 października 2017 r., tj. przed założonym terminem (31 grudnia 2018 r.).

³⁸ Zrealizowane do 30 października 2017 r., tj. przed założonym terminem (31 grudnia 2018 r.).

³⁹ Zrealizowane do końca października 2016 r., tj. przed założonym terminem (31 grudnia 2021 r.).

⁴⁰ Zrealizowane: [1] dla zbiornika Wschowa – do końca września 2020 r., tj. przed założonym terminem (31 grudnia 2021 r.); [2] dla zbiornika Chocianów-Gozdnicza – do końca listopada 2021 r., tj. przed założonym terminem (31 grudnia 2021 r.).

⁴¹ W związku z wejściem w życie nowego Prawa wodnego, od 1 stycznia 2018 r. podmiotem realizującym ww. działanie był właściwy terytorialnie wojewoda (art. 141 ust. 1). Zrealizowane: [1] dla zbiornika Wschowa – 14 września 2021 r., tj. przed założonym terminem (31 grudnia 2021 r.); [2] dla Zbiornika Chocianów-Gozdnicza – 16 grudnia 2022 r., tj. po założonym terminie (31 grudnia 2021 r.).

⁴² Zrealizowane do końca czerwca 2023 r., tj. po założonym terminie (31 grudnia 2018 r.).

⁴³ 1) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - województwo opolskie, II etap (Dobrzeń)”; 2) Wykonanie nowych i remont przepławek w ramach zadania „Przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki Nysy Kłodzkiej”; 3) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazu Więcmierzycy na rzece Nysie Kłodzkiej w km 36+439”; 4) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - woj. opolskie, etap 1 - jaz Wróblin”; 5) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - województwo opolskie, II etap (Dobrzeń)”; 6) Wykonanie nowej przepławki w ramach zadania „Poprawa stanu ochrony przeciwpowodziowej Brzegu na Odrze poprzez przebudowę hydrowężla”; 7) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - woj. opolskie, etap 1 - jaz Zwanowice”; 8) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - województwo opolskie, II etap (Dobrzeń)”; 9) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja stopnia Chróścice - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”; 10) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Budowa jazu klapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,5 rzeki Odry z uwzględnieniem obiektów towarzyszących”; 11) Wykonanie nowej przepławki dla ryb przy jazie Psie Pole oraz budowa nowej przepławki przy prawym przyczółku jazu Szczytniki w ramach zadania „Modernizacja Wrocławskiego Wężla Wodnego (w zakresie obiektów ochrony przed powodzią zarządzanych przez RZGW we Wrocławiu) - Udrożnienie starej Odry od dolnego stanowiska jazu Psie Pole do mostów kolejowych Poznańskich”; 12) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Remont zniszczonej zabudowy regulacyjnej potoku Walimka wraz z przebudową jazu stałego (obniżenie korony przelewu) w m. Walim km 5+135 - 4+900”; 13) Wykonanie przepławek dla ryb w ramach zadania „Regulacja potoku Lesk w m. Czarny Bór”; 14) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Popowodziowa odbudowa cieku Miedzianka (remont stopnia w km 3+070 wraz z budową nowej przepławki)”; 15) Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Przebudowa jazu na rz. Białej Głucholaskiej w km 22+060 w m. Głucholazy”; 16) wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Rów Polski - regulacja w km 21+100-28+200”.

⁴⁴ [1] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazu Więcmierzycy na rzece Nysie Kłodzkiej w km 36+439” – zakończone 29 sierpnia 2014 r., tj. w zakładanym terminie (31 grudnia 2014 r.); [2] Wykonanie

realizowanych przez inny podmiot⁴⁵ oraz sześć realizowanych nieterminowo (cztery – nierozpoczęte i dwa – aktualnie realizowane), co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

- 5) Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb – budowa przepławki dla ryb, przebudowa progu na bystrze – w toku⁴⁶. Zadania realizowane w ramach POPDOW (Program Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły), głównym celem realizacji ww. zadań jest ochrona przeciwpowodziowa miast. Budowa przepławek jest dodatkowym elementem realizacji tych zadań. Zgodnie z umową pożyczki zawartą z Bankiem Światowym zadanie jest realizowane terminowo.
- 6) Weryfikacja ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych na podstawie wyników oceny stanu w latach 2014-2015⁴⁷ – zakończone.
- 7) Weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni Baryczy, Bóbr, Bystrzycy, Kaczawy, Małej Panwi, Nysy Kłodzkiej, Widawy – realizacja działania została wstrzymana, nierozpoczęta ze względu na zmiany w Prawie wodnym. Do dnia wejścia w życie nowego Prawa wodnego w 2018 r. nie ustalono bowiem warunków korzystania z wód zlewni w drodze rozporządzenia, co uniemożliwiało ww. weryfikację. Opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
- 8) Objęcie obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych, ustanowionego w rozporządzeniu nr 11/2015 Dyrektora RZGW we Wrocławiu programem działań mających na celu ograniczenie odpływu – zrealizowane przez inny podmiot⁴⁸.

(akta kontroli: tom I, str. 69 [plik nr 2], 87 [plik nr 1], 88 [plik nr 1], 101, 115-123)

f) W okresie objętym kontrolą RZGW we Wrocławiu ponosił wydatki na realizację działań wynikających z załącznika nr 2 do aPWŚK pn. *Katalog działań dla JCW*.

nowej przepławki dla ryb przy jazie Psie Pole oraz budowa nowej przepławki przy prawym przyczółku jazu Szczytniki w ramach zadania „Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (w zakresie obiektów ochrony przed powodzią zarządzanych przez RZGW we Wrocławiu) - Udrożnienie starej Odry od dolnego stanowiska jazu Psie Pole do mostów kolejowych Poznańskich” – zakończone 30 maja 2015 r., tj. w zakładanym terminie (31 grudnia 2021 r.); [3] Wykonanie przepławek dla ryb w ramach zadania „Regulacja potoku Lesk w m. Czarny Bór” – zakończone 31 grudnia 2014 r., tj. w zakładanym terminie (31 grudnia 2014 r.).

⁴⁵ Realizowane przez RZGW w Gliwicach: [1] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - województwo opolskie, II etap (Dobrzeń)”; [2] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - woj. opolskie, etap 1 - jaz Wróblin”; [3] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - województwo opolskie, II etap (Dobrzeń)”; [4] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - woj. opolskie, etap 1 - jaz Zwanowice”; [5] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław - województwo opolskie, II etap (Dobrzeń)”; [6] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Modernizacja stopnia Chróścice - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”; [7] Wykonanie przepławki dla ryb w ramach zadania „Budowa jazu kłapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,5 rzeki Odry z uwzględnieniem obiektów towarzyszących”.

⁴⁶ Termin zakończenia – 30 czerwca 2025 r.: [1] Budowa przepławki dla ryb, przebudowa progu na bystrze - Nysa Kłodzka od Różanki do Białej Łądeckiej RW60008121699; [2] Budowa przepławki dla ryb, przebudowa progu na bystrze - Nysa Kłodzka od Białej Łądeckiej do Ścinawki RW60008121699; [3] Budowa przepławki dla ryb, przebudowa progu na bystrze - Biała Łądecka od Morawki do Nysy Kłodzkiej RW60008121699; [4] Budowa przepławki dla ryb, przebudowa progu na bystrze - Biała Łądecka od Morawki do Nysy Kłodzkiej RW60008121699.

⁴⁷ Zakończono 8 czerwca 2018 r., tj. po zaplanowanym terminie (30 września 2016 r.), przy czym zawarty w aPWŚK termin nieaktualizowany podczas uchwalania aPWŚK, po jego uchwaleniu i wejściu w życie (21 grudnia 2016 r.) stał się nieadekwatny do rzeczywistości (wskazywał na realizację zadania aPWŚK w terminie przed jego wejściem w życie).

⁴⁸ Podmiotem realizującym była Rada Ministrów. Wskazany teren został objęty Programem działań w związku z obowiązującymi od 24 sierpnia 2017 r. zmianami wprowadzonymi przez Prawo wodne (art. 102-112) oraz wejściem w życie w dniu 27 lipca 2018 r. Programu działań dla obszaru całego kraju ustanowionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz. U. poz. 1339).

Realizowane działania miały charakter działań uzupełniających (zgodnie z załącznikiem nr 2 do aPWŚK), dotyczyły dorzecza Odry i mieściły się w kategorii działań pn. *Kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona ekosystemów od wód zależnych (w tym morfologia i zachowanie ciągłości biologicznej cieków) w JCWP*, w grupie działań pn. *Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb*. Realizowane działania dotyczyły:

- przywrócenia drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej. Zakres rzeczowy realizowanych działań dotyczył: [1] opracowania wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku Nysa Kłodzka wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej w celu zapewnienia ciągłości rzek i potoków przez udrażnianie barier migracyjnych, w tym likwidację niefunkcyjnych urządzeń wodnych i budowę przepławek⁴⁹; [2] opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na odcinku cieku istotnego Biała Glucholaska wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej w celu zapewnienia ciągłości rzek i potoków przez udrażnianie barier migracyjnych, w tym likwidację niefunkcyjnych urządzeń wodnych i budowę przepławek⁵⁰;
- zapewnienia ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb. Zakres rzeczowy realizowanych działań dotyczył budowy przepławki dla ryb i przebudowy progu na bystrze, w ramach zadania 2B/1 Programu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły; działania były realizowane dla czterech JCW (cztery działania)⁵¹.

Wszystkie ww. sześć działań było w realizacji. W latach 2018-2021 rozpoczęto realizację ww. dwóch działań w ramach *Przywrócenia drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej*. Natomiast realizację czterech działań w ramach *Zapewnienia ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb* rozpoczęto w lipcu i sierpniu 2023 r.

Ogółem wartość planowanych na lata 2018-2023 (do 31 lipca) wydatków wyniosła 1 087 572,00 zł, a w poszczególnych latach odpowiednio: 178 350,00 zł, 438 865,00 zł, 302 657,00 zł, 4 844,00 zł, 60 000,00 zł i 102 856,00 zł. Wartość poniesionych kosztów w ww. latach wyniosła 1 104 752,77 zł, z czego w poszczególnych latach odpowiednio: 178 349,75 zł, 438 865,00 zł, 302 656,88 zł, 4 843,13 zł, 50 000,00 zł i 130 038,01 zł. Wartość poniesionych wydatków wyniosła 1 011 207,15 zł, z czego w poszczególnych latach odpowiednio: 178 349,75 zł, 438 865,00 zł, 284 206,88 zł, 23 293,13 zł, 0,00 zł i 86 492,39 zł⁵².

⁴⁹ Nazwa JCW: Nysa Kłodzka od oddzielenia się Młynówki Pomianowskiej do wypływu ze zbiornika Nysa.

⁵⁰ Nazwa JCW: Biała Glucholaska od Oleśnice do zbiornika Nysa.

⁵¹ Działania w następujących JCW: [1] Nysa Kłodzka od Różanki do Białej Łądeckiej; [2] Nysa Kłodzka od Białej Łądeckiej do Ścinawki; [3] Biała Łądecka od Morawki do Nysy Kłodzkiej; [4] Biała Łądecka od Morawki do Nysy Kłodzkiej.

⁵² W rozbiu na poszczególne działania wartości te kształtowały się następująco: (1) przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej; planowane wydatki ogółem na lata 2018-2023 (do 31 lipca): ogółem 1 087 572,00 zł, w poszczególnych latach odpowiednio: 178 350,00 zł, 438 865,00 zł, 302 657,00 zł, 4 844,00 zł, 60 000,00 zł i 102 856,00 zł; poniesione koszty: ogółem 974 714,76 zł, w poszczególnych latach odpowiednio 178 349,75 zł, 438 865,00 zł, 302 656,88 zł, 4 843,13 zł, 50 000,00 zł i 0,00 zł. Poniesione wydatki ogółem (wydatki zostały sfinansowane ze środków własnych PGW WP oraz z budżetu państwa): 924 714,76 zł, w poszczególnych latach: 178 349,75 zł, 438 865,00 zł, 284 206,88 zł, 23 293,13 zł i 0,00 zł; (2) zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb; zakres rzeczowy realizowanych działań dotyczył: budowy przepławki dla ryb, przebudowa progu na bystrze w ramach zadania 2B.1/1 i 2B.2/1 Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (POPDOW); planowane wydatki ogółem na 2023 r. (do 31 lipca): 36 492,39 zł, koszty poniesione w 2023 r. – 36 492,39 zł, poniesione wydatki w 2023 r. – 36 492,39 zł.

Poniesione koszty przedstawione zostały w ujęciu memoriałowym i obejmują koszty związane z przygotowaniem projektu, opracowaniem dokumentacji technicznej, dokumentacji projektowej, sporządzeniem kosztorysu i pozostałej dokumentacji. Wartość poniesionych wydatków przedstawiona została w ujęciu kasowym.

(akta kontroli: tom I, str. 86 [plik nr 3], 129-134 [pliki 13-14], 135-137)

2.2. W terminie trzech lat od dnia ogłoszenia Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Odry rozpoczęto realizację następujących działań/zadań zaplanowanych w aPWŚK:

1. Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu wód z uwagi na stan chemiczny, fizyko-chemiczny oraz w zlewni Nysy Łużyckiej, Obrzycy, Przyodrze, tj. 17 lipca 2017 r., a także w celu zaplanowania działań ukierunkowanych na redukcję fosforu, tj. 13 czerwca 2017 r.
2. Dotyczących potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiorników wód śródlądowych nr 306 (Zbiornik Wschowa) i 315 (Zbiornik Chocianów – Gozdnicza), w tym:
 - a. opracowanie dokumentacji – realizację rozpoczęto przed ogłoszeniem Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Odry,
 - b. opracowanie projektu rozporządzenia – 31 października 2019 r., tj. w wymaganym terminie
3. Weryfikacja ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych na podstawie wyników oceny stanu w latach 2014-2015⁵³ – 30 listopada 2016 r.

(akta kontroli: tom I, str. 69 [plik nr 2], 87 [plik nr 1], 88 [plik nr 1])

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. RZGW we Wrocławiu nie realizował lub zrealizował po wyznaczonym terminie działania/zadania określone w aPWŚK. I tak:

- a) działanie „Przegląd pozwoleń wodnoprawnych” zrealizowano po wyznaczonym na 31 grudnia 2018 r. terminie (dotyczy pozwoleń dotyczących wód powierzchniowych), albo mimo wyznaczonego terminu na 31 grudnia 2021 r. – nadal realizacji tego działania nie zakończono (dotyczy pozwoleń dotyczących wód podziemnych).

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że powodem ww. opóźnień było przejście przez RZGW we Wrocławiu (aktualnie w strukturach PGW WP) obowiązków (w tym: przeglądu pozwoleń wodnoprawnych) należących do 31 grudnia 2017 r. do innych organów, co wiązało się z dużym nakładem pracy oraz koniecznością reorganizacji RZGW we Wrocławiu od 1 stycznia 2018 r. Dyrektor RZGW we Wrocławiu dodał, że w ww. czasie, tj. od momentu przejścia przez RZGW we Wrocławiu obowiązku ww. przeglądów, przyjętym wówczas priorytetem w Wydziale Zgód Wodnoprawnych, było udzielanie pozwoleń wodnoprawnych i innych decyzji, dla których właściwym był, od dnia 1 stycznia 2018 r., Dyrektor RZGW we Wrocławiu. Na terminową realizację zadań, w tym możliwość rozpoczęcia zaplanowanych działań wskazanych w aPWŚK, miała wpływ duża liczba spraw wpływających do organu, wymagających przeprowadzenia postępowań administracyjnych kończących się wydaniem pozwoleń wodnoprawnych i innych decyzji przypisanych do Wydziału Zgód Wodnoprawnych RZGW we Wrocławiu, jak również rotacja pracowników i braki kadrowe. Zdaniem Dyrektora RZGW we Wrocławiu, mając na uwadze powyższe, niemożliwe było rozpoczęcie i zakończenie w okresie od 1 stycznia

⁵³ Zakończone 8 czerwca 2018 r., tj. po zaplanowanym terminie (30 września 2016 r.).

2018 r. do 31 grudnia 2018 r. ww. przeglądów pozwoleń wodnoprawnych. Dyrektor RZGW we Wrocławiu zaznaczył, że 30 listopada 2023 r. przeglądy pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód, będą w najbliższym czasie zamykane.

- b) działanie „Budowa przeplawki, przywrócenie drożności odcinków rzek / zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb” – na 16 zadań czterech nie rozpoczęto⁵⁴, a dwóch nie zakończono w terminie⁵⁵.

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że cztery zadania nie zostały rozpoczęte z uwagi na brak środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjnych – limity przyznawane corocznie dla PGW WP na realizację tych zadań nie pozwalały na uruchomienie nowych postępowań przetargowych w celu realizacji tych inwestycji. PGW WP w pierwszej kolejności musiało zapewnić finansowanie zadań, które zostały rozpoczęte w okresie wcześniejszym, były zadaniami kontynuowanymi, a ich realizacja była kluczowa z uwagi na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe dla ludzi i ich mienia. Priorytetowymi zadaniami były również wszystkie działania wynikające z nakazów nadzoru budowlanego, których brak realizacji skutkowałby nałożeniem kar finansowych na jednostki PGW WP oraz zagrażałoby to katastrofą budowlaną w zakresie poszczególnych obiektów hydrotechnicznych. W przypadku pozostałych dwóch rozpoczętych ale niezakończonych w terminie zadań, Dyrektor RZGW we Wrocławiu podał, że ich realizacja przedłużyła się z powodu długotrwałych procedur uzgodnień z wieloma organami i właściwymi terytorialnie urzędami gmin.

- c) działanie polegające na weryfikacji warunków korzystania z wód zlewni Baryczy, Bóbr, Bystrzycy, Kaczawy, Małej Panwi, Nysy Kłodzkiej i Widawy.

Przyczyną, z powodu której RZGW we Wrocławiu nie realizował ww. zadania był brak dokumentu zawierającego ww. warunki, a do wydania którego, stosownie do art. 120 oraz art. 92 ust. 3 pkt 2 Prawa wodnego (obowiązującego do końca 2017 r.) był zobowiązany RZGW we Wrocławiu.

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że ww. działanie [...] *nie było realizowane, ponieważ przed 2018 rokiem nie zostały ustalone w drodze aktu prawa miejscowego warunki korzystania z wód dla tych zlewni. Prace zmierzające do wydania rozporządzeń zostały wstrzymane przez zmianę ustawy Prawo wodne. Obowiązująca od 1 stycznia 2018 r. ustawa Prawo wodne z 20 lipca 2017 r. uchyliła delegację prawną dla dyrektorów RZGW we Wrocławiu do ustanawiania warunków korzystania z wód w drodze rozporządzeń, którą wprowadziła poprzednio obowiązująca ustawa Prawo wodne z 18 lipca 2001 r. Wprawdzie nowa ustawa Prawo wodne w art. 565 ust. 3 wskazuje na możliwość zmiany ustanowionych warunków korzystania z wód (w ograniczonym terminie do 22 grudnia 2021 r.), jednakże nie wskazuje trybu zmian ani organu właściwego do ich dokonywania. RZGW we Wrocławiu otrzymało*

⁵⁴ [1] Wykonanie nowej przeplawki w ramach zadania „Poprawa stanu ochrony przeciwpowodziowej Brzegu na Odrze poprzez przebudowę hydrowężla” (planowany termin zakończenia – 31 grudnia 2021 r.); [2] Wykonanie przeplawki dla ryb w ramach zadania „Popowodziowa odbudowa cieku Miedzianka (remont stopnia w km 3+070 wraz z budową przeplawki)” (planowany termin zakończenia – 31 grudnia 2021 r.); [3] Wykonanie przeplawki dla ryb w km w ramach zadania „Rów Polski - regulacja w km 21+100-28+200” (planowany termin zakończenia – 31 grudnia 2021 r.); [4] Wykonanie przeplawki dla ryb w ramach zadania „Remont zniszczonej zabudowy regulacyjnej potoku Walimka wraz z przebudową jazu stałego (obniżenie korony przelewu) w m. Walim km 5+135 - 4+900” (planowany termin zakończenia – 31 grudnia 2016 r.).

⁵⁵ [1] Wykonanie nowych i remont przeplawek w ramach zadania „Przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki Nysy Kłodzkiej” (planowany termin zakończenia – 31 grudnia 2021 r.); [2] Wykonanie przeplawki dla ryb w ramach zadania „Przebudowa jazu na rz. Białej Głucholskiej w km 22+060 w m. Głucholazy” (planowany termin zakończenia – 31 grudnia 2016 r.).

za pośrednictwem KZGW stanowisko Ministerstwa Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej w przedmiotowej sprawie. Zgodnie z pismem Zastępcy Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 15 czerwca 2018 r. (...) w ustawie Prawo wodne nie wskazano organu właściwego dla dokonania zmian warunków korzystania z wód i zgodnie z zasadą zakazu domniemania kompetencji organów państwa, nie jest możliwa zmiana rozporządzenia w sprawie warunków korzystania z wód. Odpowiedź Ministerstwa Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej była skutkiem zgłaszanych wspólnie przez RZGW we Wrocławiu i KZGW zapytań i wątpliwości w zakresie realizacji przez dyrektorów RZGW we Wrocławiu zadań związanych z procedowaniem warunków korzystania z wód w kontekście planowanych do wprowadzenia od 2018 roku zmian prawnych. Dyrektor RZGW we Wrocławiu dodał, że powodem nieuchwalenia warunków korzystania ze zlewni w formie aktu prawa miejscowego było wejście w życie nowego Prawa wodnego w trakcie toczącej się procedury. Podał, że [...] wydanie rozporządzenia w sprawie warunków korzystania z wód zlewni powinno być poprzedzone ustaleniem, w drodze aktu prawa miejscowego, warunków korzystania z wód regionu wodnego. Warunki korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Odry zostały wydane rozporządzeniem nr 9/2016 Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 14 lipca 2016 roku, które weszło w życie z dniem 10 sierpnia 2016 r. [...] proces realizacji był długotrwały i skomplikowany⁵⁶. Po wydaniu ww. rozporządzenia kontynuowano prace nad warunkami korzystania z wód zlewni⁵⁷. Prace nad powyższymi rozporządzeniami zostały przerwane wraz z wejściem w życie nowej ustawy Prawo wodne ze względu na zmianę roli przedmiotowych dokumentów tj. wykreślono warunki korzystania z wód z ustawy Prawo wodne nie są wskazywane już jako dokumenty planistyczne. Również brak w ustawie Prawo wodne odniesień o konieczności uwzględniania postanowień warunków np. w prowadzonych postępowaniach administracyjnych. W związku z powyższym zadanie nie mogło być kontynuowane [zwłaszcza w świetle stanowiska Ministerstwa Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej⁵⁸]. [...] Biorąc pod uwagę ww. argumenty oraz fakt, że aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami jest najważniejszym dokumentem planistycznym w zakresie korzystania z wód, odstąpiono od prac nad opracowaniem warunków korzystania z wód zlewni. Obecnie aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami jest podstawą podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i określa zasady gospodarowania wodami a jej ustalenia muszą być uwzględniane przy wydawaniu decyzji w szczególności pozwoleń wodnoprawnych. Zgodnie z art. 396 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne pozwolenia wodnoprawne nie mogą naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Również operaty wodnoprawne (art. 409 ust. 1 pkt 6a ustawy Prawo wodne), stanowiące załącznik do wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego, zawierają ustalenia wynikające z planu gospodarowania wodami.

(akta kontroli: tom I, str. 69 [plik nr 2], 87 [plik nr 1], 88 [plik nr 1], 101, 115-123)

⁵⁶ [...] Zadanie składało się w szczególności z następujących etapów: przygotowanie dokumentacji merytorycznych, sporządzenie projektu rozporządzenia, opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko, przeprowadzenie Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z konsultacjami społecznymi, pozyskanie uzgodnień od pięciu wojewodów, pozyskanie uzgodnienia Rady Regionu Wodnego. [...].

⁵⁷ [...] w zakresie przeglądu posiadanych dokumentacji, sporządzenia projektów rozporządzeń oraz dostosowania już posiadanych projektów rozporządzeń do obowiązujących przepisów prawnych, a w szczególności do aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami (Dz. U. z 2016 r, poz. 1967). [...].

⁵⁸ Wyrażone w piśmie Zastępcy Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 15 czerwca 2018 r., znak: DZWiZS.WPO.0212.5.52.2018.JD [...], że w ustawie Prawo wodne nie wskazano organu właściwego dla dokonania zmian warunków korzystania z wód i zgodnie z zasadą zakazu domniemania kompetencji organów państwa, nie jest możliwa zmiana rozporządzenia w sprawie warunków korzystania z wód.

NIK wskazuje, że w świetle obowiązujących przepisów Prawa wodnego, zadanie polegające na weryfikacji warunków korzystania z wód zlewni Baryczy, Bóbr, Bystrzycy, Kaczawy, Małej Panwi, Nysy Kłodzkiej i Widawy winno być realizowane w oparciu o wcześniej przygotowany dokument zawierający ww. warunki, a do wydania którego, stosownie do art. 120 oraz art. 92 ust. 3 pkt 2 Prawa wodnego (obowiązującego do końca 2017 r.), zobowiązany był Dyrektor RZGW we Wrocławiu. Fakt nieprzygotowania warunków korzystania z wód zlewni na podstawie uprzednio obowiązującej ustawy skutkuje brakiem przeprowadzania weryfikacji warunków korzystania z wód zlewni obecnie.

2. RZGW we Wrocławiu nieterminowo, tj. po upływie trzech lat od dnia ogłoszenia Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Odry, rozpoczął realizację następujących zadań:

- a) przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód powierzchniowych – 20 listopada 2020 r. oraz poborem wód podziemnych – 30 listopada 2020 r.

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że na termin rozpoczęcia zaplanowanych działań wskazanych w aPWŚK, miało wpływ: [1] zorganizowanie pracy jednostki RZGW we Wrocławiu po wejściu w życie w 2018 r. Prawa wodnego, [2] duża liczba spraw wpływających do organu wymagających przeprowadzenia postępowań administracyjnych kończących się wydaniem pozwoleń wodnoprawnych i innych decyzji przypisanych do Wydział Zgód Wodnoprawnych RZGW we Wrocławiu, [3] rotowanie pracowników, jak i braki kadrowe, [4] ustalenie priorytetów związanych z wydawaniem pozwoleń wodnoprawnych i innych decyzji, dla których właściwym jest Dyrektor RZGW we Wrocławiu, [5] obowiązywanie w kraju stanu epidemii spowodowanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i związana z tym hybrydowa oraz zdalna praca organu.

- b) budowa przepławki, przywrócenie drożności odcinków rzek / zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb

Dyrektor RZGW we Wrocławiu podał, że przedmiotowe zadania nie zostały rozpoczęte w terminie trzech lat od dnia ogłoszenia Planu gospodarowania wodami z uwagi na brak środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjnych – limity przyznawane corocznie dla PGW WP na realizację zadań nie pozwalały na uruchomienie nowych postępowań przetargowych co zostało opisane wyżej.

- c) zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb – budowa przepławki dla ryb, przebudowa progu na bystrze 2 sierpnia 2023 r. (Biała Łądecka od Morawki do Nysy Kłodzkiej) oraz 28 lipca 2023 r. (Nysa Kłodzka od Różanki do Białej Łądeckiej).

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że na ww. opóźnienie miały wpływ: [1] nieoczekiwane niepokoje społeczne lokalnej ludności związane z zakresem działań objętych wstępnymi założeniami do projektów, co wiązało się koniecznością zmiany koncepcji i docelowych rozwiązań, [2] wydłużony czas pozyskiwania pozwoleń i decyzji niezbędnych dla rozpoczęcia realizacji zadań, [3] przedłużające się procedury przetargowe.

(akta kontroli: tom I, str. 69 [plik nr 2], 87 [plik nr 1], 88 [plik nr 1], 124-128)

NIK nie uwzględnia argumentacji wynikającej z wyjaśnień Dyrektora RZGW we Wrocławiu. Termin trzech lat od dnia ogłoszenia Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Odry w ocenie NIK jest wystarczający, aby

prawidłowo przygotować inwestycję i przeprowadzić niezbędne konsultacje społeczne.

OCENA CZĄSTKOWA

RZGW we Wrocławiu realizował, zgodnie z załącznikiem nr 1 do aPWŚK - Katalog działań krajowych, zadania kontrolne wyszczególnione w tym załączniku. Niemniej w zakresie prowadzenia działań na rzecz utrzymania dobrego stanu wód lub jego poprawy stwierdzono nieprawidłowości polegające na niezrealizowaniu lub zrealizowaniu po wyznaczonym terminie zadań w ramach trzech działań zaplanowanych w aPWŚK oraz nieterminowym, tj. po upływie 3 lata od dnia ogłoszenia Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Odry, rozpoczęciu realizacji trzech działań.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wrocław, 21 grudnia 2023 r.

Kontroler

Joanna Marczyk
Główny specjalista
kontroli państwowej
/ - /

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński
/ - /

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
p.o. Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
Marcin Kaliński

.....
podpis